
UPORABA INFORMACIJSKE KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE PRI DELU Z UPORABNIKI V ŠOLSKI KNJIŽNICI

USE OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGY
FOR WORK WITH USERS IN THE SCHOOL LIBRARY

Maja Miklič

Osnovna šola dr. Vita Kraigherja, Ljubljana
e-pošta: maja.miklic@guest.arnes.si

UDK 027.8:004(497.4)

IZVLEČEK

E-šolstvo je področje, ki se v slovenskem prostoru izredno hitro razvija. Šolam in zaposlenim nudi podporo, preko razpisov Ministrstva za šolstvo sofinanciranje nakupov programske in strojne opreme, izobraževanje, izdelavo in uporabo e-gradiv ter podporo na številnih med seboj povezanih področjih uvajanja uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) v izobraževanje. Vse te storitve se povezujejo preko portala Slovensko izobraževalno omrežje (sio.si). Projekt E-šolstvo tudi za šolske knjižničarje, ki imajo pomembno vlogo pri informacijskem opismenjevanju mladih uporabnikov, predstavlja dobro izhodišče in podporo za storitve in dejavnosti v šolskih knjižnicah. Da bi ugotovili, kako se te dejavnosti izvajajo v praksi, je bila izvedena raziskava (spletna anketa, v kateri so sodelovali knjižničarji osnovnih in srednjih šol) o uporabi IKT pri delu z uporabniki v šolskih knjižnicah, pri izvajanju knjižničnega informacijskega znanja (KIZ) ter pri drugih oblikah dela z uporabniki. Na temeljih raziskave so pregledno prikazane prakse in dejavnosti, ki jih slovenski šolski knjižničarji izvajajo pri delu z uporabniki ob uporabi IKT. Izvedeli smo, kakšno strojno in programsko opremo uporabljajo, kakšna e-gradiva so v uporabi, katere vsebine izdelujejo sami, kako e-vsebine (lahko) uvajajo v svoje vsakdanje delo. Pri pripravi e-gradiv in vsebin bi bilo dobrodošlo tudi sodelovanje s knjižničarji drugih področij oziroma iz drugih tipov knjižnic. Primeri dobrih praks bodo lahko služili kot izhodišče knjižničarjem v vseh tipih knjižnic, ki želijo sodelovati s šolskimi knjižničarji ali pa te prakse uvesti v svoje delo z uporabniki.

Ključne besede: šolske knjižnice, informacijsko-komunikacijska tehnologija, E-šolstvo, učenci, uporabniki, Slovenija

UDC 027.8:004(497.4)

ABSTRACT

This paper provides an overview of the use of ICT in the Slovenian school libraries, based on the results of an online survey, and a short introduction of national E-šolstvo project that offers developments in this field.

Key words: school libraries, information-communication technology, e-education, pupils, users, Slovenia

1 UVOD

V prispevku bo najprej na kratko predstavljen projekt E-šolstvo ter informacijski portal sio.si. Hiter razvoj na področju uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT) v slovenskih šolah namreč podpira in spodbuja ravno projekt E-šolstvo, kako pa ta projekt poznajo slovenski šolski knjižničarji ter katera IKT orodja uporabljajo pri svojem delu z mladimi uporabniki je ugotavljala spletna anketa, ki je podrobno predstavljena v naslednjem poglavju. Poudarek prispevka je na vsebinskih rezultatih omenjene ankete.

2 E-ŠOLSTVO

V slovenskem prostoru se je po letih, ko se je področje uporabe IKT v izobraževanju razvijalo vzporedno na več področjih, celoten razvoj zdaj nekako združil v projektu E-šolstvo. »Ministrstvo za šolstvo in šport je na javnemu razpisu za razvoj in izvedbo svetovanja in podpore šolam, e-gradiv ter usposabljanje učiteljev za uporabo IKT pri poučevanju in učenju predvidoma za obdobje 2008–2013 izbralo projekte, katerih cilj je nadgradnja obstoječih dejavnosti na področju usposabljanja učiteljev in drugih strokovnih sodelavcev, svetovanja, didaktične podpore in tehnične pomoči vzgojno-izobraževalnim zavodom.« (E-šolstvo, 2011)

V projektu E-šolstvo se združujeta dva projekta, E-kompetentni učitelj in E-podpora. »Z razvejano paleto dejavnosti projekta E-kompetentni učitelj, med katere sodijo priprava programov novih seminarjev, izvajanje seminarjev iz kataloga storitev e-šolstva, organizacija in izvedba mednarodne konference SIRIKT, koordinacija izvajalcev e-gradiv, natečaji za zbiranje manjših e-gradiv, in stalno iskanje in vključevanje novih sodelavcev, ki si želijo pridobiti

nova znanja in se seznaniti s sodobnimi pristopi pri poučevanju, učenju in vodenju šole. Vzgojno-izobraževalni zavod z vključitvijo v projekt E-podpora pridobi lastnega svetovalca z rešitvami na številnih področjih. Najprej se pripravi posnetek stanja na področju uporabe IKT, ki je osnova za pripravo operativnega načrta za izvajanje svetovanja vodstvu šole, didaktično podporo učiteljem ter tehnično pomoč. Obe področji – izobraževanje (projekt E-kompetentni učitelj) in svetovanje (projekt E-podpora) potekata v okviru E-središča na vzgojno-izobraževalnih zavodih vzporedno in povezano pod skupnim imenom projekta E-šolstvo.« (E-šolstvo, 2011)

2.1 PORTAL SIO.SI

Informacijski portal SIO (sio.si) je nadomestil nekdanji info.edus.si. »Namen spletnega mesta SIO je povezati in integrirati projekte, dejavnosti in storitve slovenskega izobraževalnega sistema.« (O portalu SIO, 2011) Na informacijskem portalu SIO lahko dostopamo do katalogov svetovanj, izobraževanj, seminarjev, sledimo novicam s področja uporabe IKT v šolstvu (tudi v tujini), objavljajo informacije o razpisih, ponujajo spletišče spletnih učilnic (spletne skupnosti) za področje delovanja študijskih skupin Zavoda RS za šolstvo in E-šolstvo ter izobraževanja in seminarje, vzorčne učilnice, portal tudi zbira e-gradiva, spremlja projekte ...

3 REZULTATI SPLETNE ANKETE MED SLOVENSKIMI ŠOLSKIMI KNJIŽNIČARJI O UPORABI IKT

Spletna anketa je bila zasnovana za potrebe tega prispevka, med šolskimi knjižničarji Slovenije pa je bila izvedena v juniju in juliju 2011, prikazuje torej aktualno stanje na hitro razvijajočem se področju uporabe IKT pri delu z uporabniki v slovenskih šolskih knjižnicah, pri pedagoškem, bibliopedagoškem delu, pri svetovanju uporabnikom, pri informacijskem opismenjevanju uporabnikov in pri drugih dejavnostih ter storitvah, ki jih izvaja šolska knjižnica oziroma knjižničar/-ka.

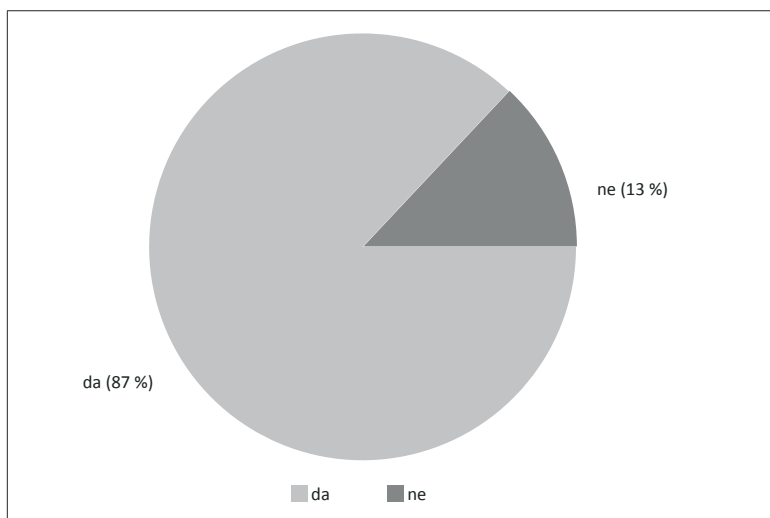
V spletni anketi je sodelovalo nekaj manj kot 250 anketirancev, od tega 80,2 % osnovnošolskih (OŠ) knjižničarjev in 17,4 % srednješolskih (SŠ) knjižničarjev, med anketiranci pa so bili tudi knjižničarji iz OŠ s prilagojenim programom oziroma zavoda za otroke s posebnimi potrebami, zavoda z OŠ in SŠ, šolskega centra in glasbenega arhiva. Anketirani knjižničarji imajo različno dolgo (enakomerno razporejeno) delovno dobo v šolski knjižnici.

To dvojje nam zagotavlja, da rezultati ankete predstavljajo izkušnje v vseh različnih tipih šolskih knjižnic ter ne gre za značilnosti knjižnic z bolj ali manj izkušenimi knjižničarji.

Knjižnice anketiranih knjižničarjev delujejo na šolah različnih velikosti, nekaj čez 65 % jih oskrbuje do 500 učencev oziroma dijakov, nekaj je bilo tudi izrazito majhnih šol in izrazito velikih (do 2000 dijakov oziroma učencev), v anketo so bile vključene tako knjižnice, ki imajo več enot, kot tudi tiste, ki delujejo samo na eni matični šoli. Tudi število zaposlenih je različno, 31,7 % anketiranih prihaja iz knjižnice, kjer je zaposlen manj kot 1 knjižničar, največ (48 %) iz šole z 1 zaposlenim knjižničarjem, 8,8 % z 1,5 knjižničarja, 2 % z dvema knjižničarjema in samo 1,5 % z več kot dvema knjižničarjema (vprašanje se je nanašalo na število zaposlenih v matični knjižnici na matični šoli oziroma zavodu). Anketa je torej objektivno in enakomerno razporejeno zajela različne šole in različne knjižnice, tako po velikosti kakor po kadrovski strukturi.

3.1 POZNAVANJE IN VKLJUČENOST ŠOLSKIH KNJIŽNIČARJEV V PROJEKT E-ŠOLSTVO

Prvi sklop vprašanj je preverjal poznavanje projekta E-šolstvo med šolskimi knjižničarji. Na vprašanje, ali poznate projekt E-šolstvo, je odgovarjalo 233 anketiranih, od tega jih velika večina (87 %) projekt pozna (Grafikon 1).

Grafikon 1: Poznavanje projekta E-šolstvo med šolskimi knjižničarji

Na vprašanje, ali je njihova šola vključena v projekt E-šolstvo, je 62,6 % anketiranih knjižničarjev odgovorilo z DA ter 20 % z NE, nekateri pa na to vprašanje niso vedeli odgovora. Ker seveda nimamo podatka o tem, iz katerih šol anketirani knjižničarji prihajajo (spletna anketa je bila anonimna), tega podatka ne moremo preveriti.

Vprašanje »Ali ste se že udeležili kakšnega izobraževanja/konference itd. v okviru projekta E-šolstvo?« naj bi pokazalo, ali knjižničarji uporabljajo segment projekta E-šolstvo, ki je namenjen izobraževanju. Malo manj kot polovica vprašanih (44 %) se je tovrstnih izobraževanj že udeležila, ostali (54 %) pa še ne. Udeležili so se naslednjih vrst izobraževanj¹: uporaba IKT, spletna učilnica oziroma Moodle (tudi Moodle za administratorje), Corel-Draw, Word, Excel, PowerPoint, digitalna fotografija, spletna pošta, urejanje spletnih strani, CMS, Joomla, spletna predstavitev VIZ, predstavitev e-table oziroma i-table oziroma interaktivne table, mednarodna konferenca SIRIKT v Kranjski Gori, Konfet, obvezni seminarji za sodelavce, izobraževalne konference za učiteljski zbor, izobraževanje na šoli, spletna zbornica, digitalne kompetence na razredni stopnji, e-gradiva, obisk svetovalca² za delo z Moodle spletno učilnico, sodelovalno učenje, varna raba interneta, e-kompetenten učitelj³, študijske skupine⁴, e-gradivo pri pouku slovenščine, pouk zgodovine v spletni učilnici, spletne skupnosti, razvijanje jezikovnih spretnosti s pomočjo spletne učilnice Moodle ... Med najbolj pogostimi odgovori so vsekakor spletne učilnice (Moodle) in postavitve spletne strani (Joomla), to so tudi področja, ki se jih pogosto izvaja kot izobraževanje tudi za celotno šolo. Ker so to področja, kjer se šole v celoti v zadnjem času najbolj razvijajo, smo anketirance o teh dveh področjih podrobneje povprašali tudi v nadaljevanju ankete.

Ker so morali vprašani sami naštet seminarje, ki so se jih udeležili, je ta seznam še toliko bolj verodostojen. Iz odgovorov lahko razberemo, da se

¹ Tiste, ki so odgovorili z da, smo prosili, da naštejejo vrsto izobraževanja, in med odgovori (le-te so morali anketiranci naštet sami in ne zgolj izbirati iz seznama) so bila izobraževanja, ki so navedena po naključnem vrstnem redu, večina se jih je tudi pogosto pojavljala.

² To sicer sodi v sklop svetovanja in ne izobraževanja, vendar vsebinsko pokriva ista področja kot izobraževanja.

³ To je sicer naziv celotnega sklopa izobraževanj, naziv e-kompetentni učitelj naj bi pridobili strokovni pedagoški delavci, ki bodo opravili celoten sklop izobraževanj, ki jih ponuja e-šolstvo.

⁴ Študijske skupine Zavoda RS za šolstvo sicer ne spadajo v sklop e-šolstva, čeprav imajo spletne učilnice postavljene na spletišču sio.si.

nekateri udeležujejo tudi ene od osrednjih mednarodnih konferenc v našem prostoru, konference SIRIKT (Splet izobraževanja in raziskovanja z IKT).

Na vprašanje, ali poznajo in uporabljajo portal sio.si, je 48,5 % anketiranih odgovorilo z DA in 51,5 % z NE, kar ponovno kaže skoraj izenačeno stanje. Tisti, ki so odgovorili z DA, so bili naprošeni, da naštejejo, za kaj ta portal uporabljajo. Nekateri so odgovorili, da portal sicer poznajo, ga pa (malo) uporabljajo, ostali odgovori (nekateri so se ponavljali) pa so bili: spletna učilnica študijske skupine⁵, spletna učilnica – izobraževanje, spletna učilnica projekt Stisni roko v pest, spletne skupnosti, dogodki, projekti, e-gradiva, pregled gradiv pri posameznih predmetih (zgodovina, geografija, slovenščina, nemščina, državljanska in domovinska vzgoja in etike (DDE) računalništvo (ROID), Izbirni predmeti računalništva ...), vzorčne spletne učilnice, novice, izobraževanja, forum, e-šolstvo, interaktivna tabla, občasno preberem prispevke, Safe.si, varna raba interneta.

3.2 OPREMLJENOST RAČUNALNIŠKIH UČILNIC

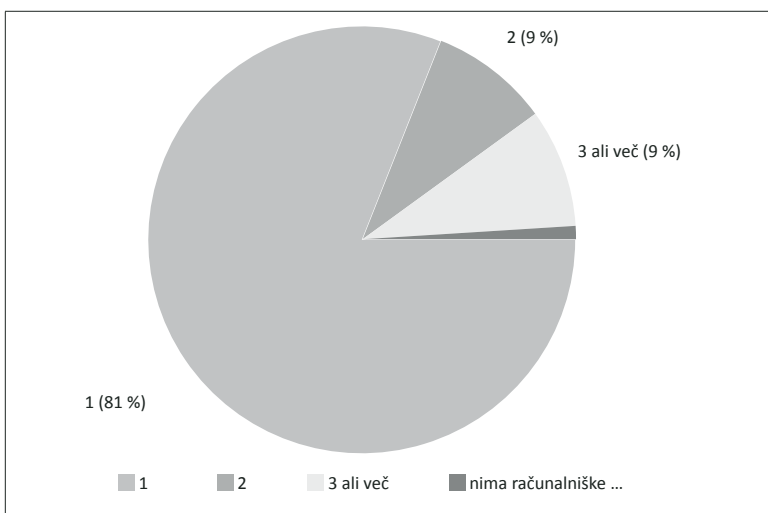
V naslednjem sklopu vprašanj smo skušali ugotoviti, kako so opremljene šole z IKT oziroma kako so opremljene računalniške učilnice. Najpogostejše za izvajanje pedagoških ur ni dovolj, da je z IKT opremo opremljena zgolj (šolska) knjižnica, pač pa je pomembno, kako so opremljene tudi učilnice in računalniška učilnica, kjer se lahko izvajajo npr. medpredmetne povezave v sodelovanju s knjižničarjem (knjižnično informacijsko znanje – KIZ), V računalniških učilnicah se torej izvaja pedagoške ure, ki so lahko podprte z uporabo IKT. Na vprašanje, ali ima šola računalniško učilnico (in koliko), je 80,8 % anketiranih odgovorilo, da imajo 1 računalniško učilnico, dva pa sta odgovorila, da nimajo nobene (Grafikon 2).

Na vprašanje, kolikšno je skupno število računalniških mest v računalniških učilnicah, so odgovarjali z izbiro med več kategorijami, najpogostejše (37,8 %) imajo okoli 15 računalnikov⁶, sledijo (31,3 %) učilnice z okrog 20 računalniškimi mesti, 11,7 % jih ima približno 25 in 15,7 % več kot 25 računalniških mest. Knjižničarji so večinoma odgovorili (72,8 %), da za

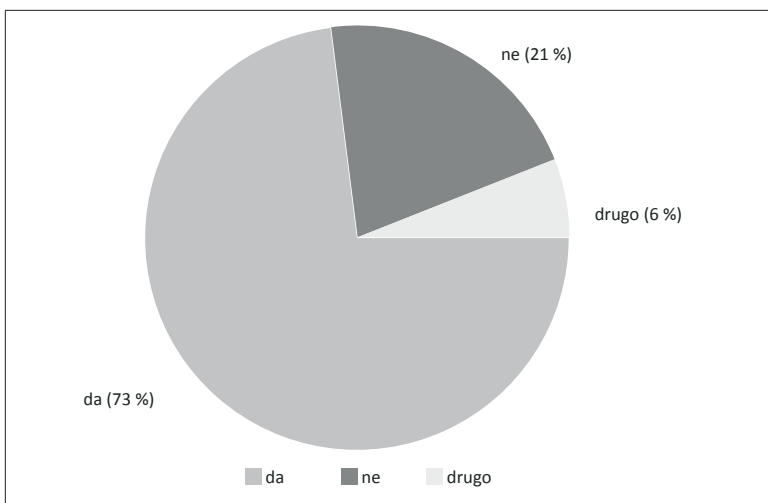
⁵ Največ jih je odgovorilo, da uporabljajo spletne učilnice študijskih skupin Zavoda za šolstvo, v okviru katere potekajo študijska srečanja (poleg srečanj v živo tudi na daljavo).

⁶ 15 računalnikov je v razredih, ki so pogosto večji od 15 učencev, lahko premalo za izvajanje vseh dejavnosti, ki jih npr. ponujajo spletne učilnice.

potrebe KIZ-a oziroma informacijskega opismenjevanja tudi sami uporabljajo računalniško učilnico.

Grafikon 2: Računalniške učilnice na šolah in njihovo število

Grafikon 3: Ali tudi knjižničar uporablja računalniško učilnico?

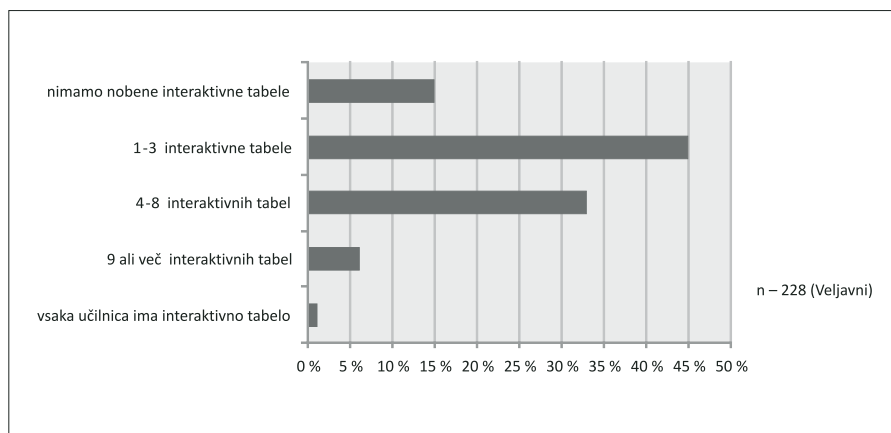
Pri naslednjem vprašanju so anketiranci odgovarjali o opremljenosti računalniške učilnice, pri čemer so lahko izbrali več odgovorov. Najpogosteje so opremljene: s projektorjem (82,3 %), z računalniki za vsakega učenca

(63,3 %), z manjšim številom računalnikov, vsak učenec nima svojega računalnika (35,9 %), z interaktivno tablo (34,2 %). Poleg izbranih so prosto navedli še: tiskalniki, skenerji, rezalnik, kopirni stroj, avdio video oprema, kamera, (digitalni) fotoaparati, brezžični internet, interaktivni projektor, risalnik, mikrofoni, ozvočenje.

Glede na odgovore lahko torej ugotovimo, da so računalniške učilnice običajno opremljene s projektorjem, pogosteje imajo dovolj računalnikov za vsakega učenca v razredu oziroma skupini (čeprav ne vedno), nekatere pa imajo tudi že interaktivno tablo. V računalniških učilnicah je tudi druga oprema, ki omogoča delo, predvsem tiskalniki in skenerji.

3.3 OPREMLJENOST ŠOLE Z INTERAKTIVNIMI TABLAMAMI

Interaktivne table (e-table, i-table) nam omogočajo (didaktično) nov in drugačen način dela z učenci/dijaki, zato nas je zanimalo, kako so šole, na katerih delajo anketirani knjižničarji, opremljene z interaktivnimi tablamami. Na vprašanje »Ali vaša šola ima interaktivne table ter koliko (sem štejete tudi prenosne interaktivne table)« so odgovarjali po naslednjih kategorijah (Grafikon 4): nimamo nobene interaktivne table (14,5 %), 1–3 interaktivne table ima največ v anketi vključenih šol (44,7 %), 4–8 interaktivnih tabel (33,3 %), 9 ali več interaktivnih tabel (6,1 %) in vsaka učilnica ima interaktivno tablo so odgovorili 3 knjižničarji (1,3 %).

Grafikon 4: Ali vaša šola ima interaktivne table?

Z naslednjim vprašanjem smo skušali ugotoviti, ali kot šolski knjižničarji te table tudi uporabljajo. Glede na odgovore ugotavljamo, da uporaba teh tabel med knjižničarji na šolah še ni pogosta, saj jih je 78 % odgovorilo, da je ne uporabljajo, štirje (1,8 %) so odgovorili, da jo redno uporabljajo, 23 pa, da imajo z interaktivno tablo samo eno ali dve poskusni izkušnji, in prav toliko (23 oziroma 10,1 %), da jo uporabljajo občasno. Prav tako ugotavljamo, da interaktivna tabla še ni del opreme šolske knjižnice, saj jih je na vprašanje, ali imajo interaktivno tablo v šolski knjižnici, pritrdilno odgovorilo samo 8 (torej 3,5 %), vsi ostali (96,5 %) pa z ne. To torej kaže, da v slovenskih šolah ni ustaljena praksa, da bi se z interaktivno tablo opremilo šolske knjižnice, predvsem pa lahko sklepamo, da šolske knjižnice v fazi opremljanja šole z IKT opremo niso na prioritetni listi za prve interaktivne table.

Anketirance, ki so odgovorili, da imajo interaktivno tablo, smo povprašali še: »Koliko let že imate interaktivno tablo v šolski knjižnici? Ali ste bili med prvimi na šoli, ki ste dobili interaktivno tablo? Kateri argument je vodstvo prepričal za nakup interaktivne table za šolsko knjižnico?« Na to vprašanje je odgovorilo 7 od 8 vprašanih. Njihovi odgovori so bili zelo dragoceni, vendar jih tukaj ne moremo dobesedno navesti, saj bi bili zaradi maloštevilnosti vsekakor preveč prepoznavni. Povzeti pa je mogoče, da so bile te šolske knjižnice med prvimi, ki so dobile interaktivno tablo na šoli, vodstvu se je zdelo primerno opremiti knjižnico in multimedijski prostor v njej na tak način, večinoma pa to interaktivno tablo lahko uporabljajo tudi drugi strokovni delavci.

Anketirane, ki uporabljajo interaktivno tablo, smo vprašali tudi po oceni pogostosti uporabe in za katere dejavnosti in vsebine jo uporabljajo. Med odgovori na to odprto vprašanje so bile seveda ure KIZ-a, npr. za učenje iskanja po COBISS-u, za uvodne motivacije, »za resno delo in tudi zabavo«, kulturne prireditve. V večini primerov tablo v knjižnici lahko uporabljajo tudi drugi učitelji na šoli.

Tudi knjižničarje, ki interaktivne table ne uporabljajo, smo podrobneje povprašali za razlog. Odgovorov je bilo veliko in so bili zelo različni (112 različnih odgovorov), povzemamo nekaj najbolj značilnih oziroma združujemo sorodne:

- v knjižnici ni interaktivne table (najpogostejši razlog),
- uporabljal bi jo, če bi bila bolj dosegljiva, če bi bila npr. v knjižnici,

- interaktivno tablo knjižničar uporablja samo v primeru, če ima skupno uro z učiteljem, ki ima interaktivno tablo v razredu,
- stalno jo uporablja samo učitelj, ki je glavni uporabnik učilnice, v kateri je tabla,
- prostorska stiska na šoli, omejeno število interaktivnih tabel, ki so stalno zasedene,
- interaktivne table so novost na šoli, zato jih še ne uporabljajo vsi,
- strah pred novim, ni bilo dovolj izobraževanja, ni časa za preizkušanje novosti,
- na šoli ni nobene interaktivne table,
- knjižničar(ka) jo namerava uporabljati v prihodnosti,
- knjižnica je premajhna, vanjo ne bi bilo mogoče postaviti interaktivne table,
- učenci/dijaki niso pokazali želje po tovrstnem usvajanju znanj, bolj jim ustrezajo oblike dela, ki so bolj tipične za knjižnico in drugje niso mogoče,
- knjižničar(ka) je pristaš dela s knjigo in klasičnimi gradivi, na tradicionalen način, kar je dovolj za motivacijo učencev, da bodo pogostejše posegli pa knjigi, knjiga, beseda in osebni stik imajo večjo moč,
- knjižničar(ka) ne čuti potrebe po delu z interaktivno tablo,
- pojavljala sta se dva odgovora, in sicer da knjižničar(ka) je oziroma da ni seznanjen(a) z uporabo interaktivne table,
- knjižničar(ka) uporablja računalnik in projektor in to zadošča,
- interaktivna tabla v knjižnici ni potrebna, pomembnejša je druga oprema, ki je prav tako ni oziroma jih pesti prostorska stiska,
- v knjižnici bodo lahko uporabljali interaktivni projektor.

Med odgovori anketirancev sta za neuporabo interaktivne table najbolj izstopala dva razloga: prvi je bil, da interaktivne table ni v šolski knjižnici (pogosto je anketirani dopolnil, da bi tablo uporabljal, če bi bila v šolski knjižnici), drugi razlog (pravzaprav sorodni prvemu) pa je bil, da je na šoli samo nekaj tabel, ki so stalno v uporabi, torej knjižničar ne more uporabljati table, ker imajo prednost učitelji (predvsem učitelj, ki tudi sicer uporablja učilnico, v kateri je interaktivna tabla). V teh primerih torej lahko ugotovimo, da ima le malo šol splošno multimedijško učilnico (nadgradnjo

računalniške učilnice), kjer bi bila interaktivna tabla dosegljiva vsem, zato je smiselno, da se interaktivno tablo tako kot v posamezne učilnice sčasoma namesti tudi v šolsko knjižnico. Ker je nekaj knjižničarjev navedlo tudi, da jih je strah novosti, da dela z interaktivno tablo ne poznajo in da je premalo časa za pripravo na tovrstno delo, bi bilo morda smiselno organizirati izobraževanja za uporabo interaktivnih tabel samo za knjižničarje, seveda z didaktičnimi napotki in morda tudi s predstavitvijo e-gradiv⁷. Večinoma so knjižničarji izrazili zanimanje oziroma dolgoročno željo po uporabi ali vsaj izobraževanju, nekaj pa je bilo tudi odgovorov, da interaktivne table ne rabijo ter da raje uporabljajo bolj klasične in tradicionalne metode dela z mladimi, nekaj je bilo torej tudi izrazito odklonilnih odgovorov.

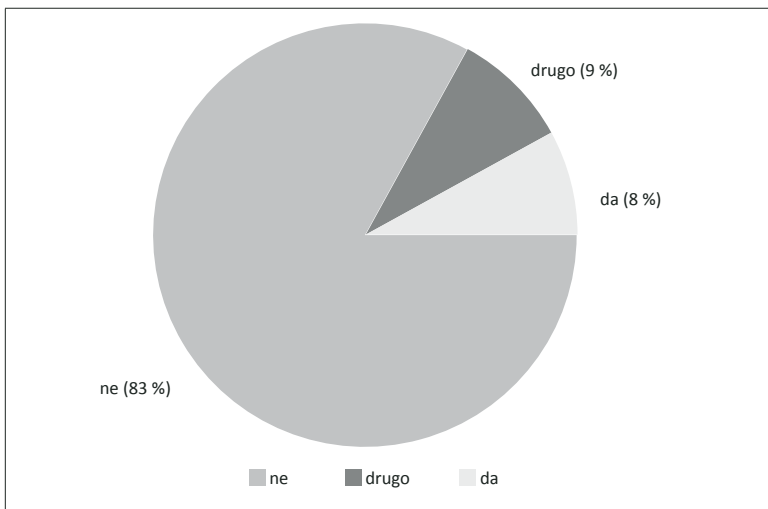
3.4 SPLETNE UČILNICE

Spletne učilnice, med slovenskimi šolami je najbolj razširjeno orodje za izdelavo Moodle, so se v zadnjih letih zelo razširile tako med osnovnimi kot srednjimi šolami. O uporabi spletnih učilnic med osnovnošolskimi knjižničarji je bila narejena (še neobjavljena) anketa že lansko leto, v tej anketi pa smo želeli ugotoviti, ali šole imajo spletne učilnice, ali jih uporabljajo tudi knjižničarji in za kakšen namen.

Na vprašanje, ali ima njihova šola spletišče spletnih učilnic, je 49,5 % knjižničarjev odgovorilo z da, 31,1 % z ne in 2,7 % drugo (npr. spletne učilnice so v pripravi), 16,7 % anketiranih pa na to vprašanje ni vedelo odgovora.

Na vprašanje, ali so kot šolski knjižničar-ka ustvarili spletno učilnico in skrbijo zanjo, pa je velika večina, kar 83 % odgovorila, da ne (Grafikon 5). Samo 7,6 % knjižničarjev je odgovorilo z da, 9,6 % pa z drugo (npr. je v pripravi, v izdelavi, v načrtu za prihodnje leto, za spletno učilnico skrbi nekdo drug, imamo spletno stran ali blog, spletno učilnico imam samo za predmet, ki ga poučujem poleg dela v knjižnici).

⁷ Pogosto se tovrstna izobraževanja izvajajo na šolah za celotne učiteljske zbornice, dodatno pa tudi za učitelje posameznih predmetov. Za knjižničarje takšnih ločenih didaktičnih izobraževanj še ni.

Grafikon 5: Ali ste kot šolski knjižničar ustvarili spletno učilnico in skrbite zanjo?

Naslednje vprašanje je bilo namenjeno tistim, ki so odgovorili, da imajo spletno učilnico za dejavnosti šolske knjižnice. Zanimalo nas je, katere vsebine vključujejo vanje. Ker je bilo vprašanje odprtega tipa⁸, so odgovori obsežni, nanizani so ne glede na pogostost: KIZ, uporabne, zanimive spletne povezave, forum, fotografije, dogodki, srečanje z ustvarjalci, zabava, zakoni, navodila knjižnice (knjižnični red), referenčna knjižnica, povezava do kataloga, vprašanja, bralni klub, knjižne novosti, bralna značka (seznam), učbeniški sklad, izbor učbenikov in delovnih zvezkov, informacije za starše, akcije, (povezava, navodila) dLib, navodila za navajanje gradiva, navodila za iskanje po COBISS-u, UDK, sodelovanje v spletnih učilnicah drugih učiteljev, izdelava seminarske naloge (kazalo, navajanje virov) – v sodelovanju z učiteljico predmeta, kjer se izvaja ta KIZ, obvestila, kvizi za otroke, forum za starše, spletna učilnica za sodelavce (z vsebinami: predstavitev in povezave na druge knjižnice, informacije o knjižnici šole, bralni klub, knjižne zanimivosti), 3 spletne učilnice (za učitelje, za učence, interesna dejavnost); urejenost spletne učilnice po poglavjih: teme, zanimivosti, sledijo učnemu načrtu (pri interesni dejavnosti), povezava na šolsko spletno stran, novosti v knjižnici ...

Med odgovori lahko ugotovimo, da posamezni avtorji spletnih učilnic vanje vključijo zelo različne vsebine, nekatere so vezane na izvajanje KIZ-a, druge

⁸ Večina tovrstnih vprašanj v anketi je bilo odprtega tipa, zato so odgovori še toliko bolj dragoceni, saj so večinoma obsežni in kot taki boljše prikazujejo realno stanje.

so predvsem ponovitve vsebin s spletne strani. Avtorica menim, da je smiselno, da so vsebine v spletnih učilnicah manj statične, bolj interaktivne in multimedijske. Znotraj spletnih učilnic je tudi veliko lažje omejevati, kateri učenci (npr. starostna razdelitev) lahko dostopajo do določenih vsebin, zato vanje lažje vključujemo različne vsebine.

3.5 UPORABA E-GRADIV

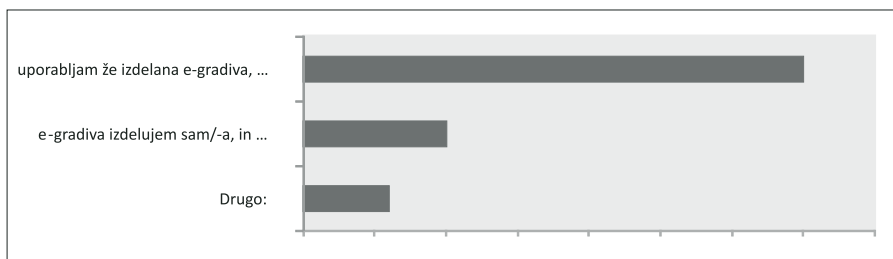
S sklopom vprašanj o e-gradivih smo skušali ugotoviti, ali knjižničarji poznajo e-gradiva, predvsem pa, katera e-gradiva uporabljajo, če jih izdelujejo sami ali uporabljajo gradiva, ki so dosegljiva na spletu.

Na vprašanje, ali poznajo in uporabljajo e-gradiva, je nekaj več kot polovica knjižničarjev odgovorila z ne (58,8 %), z da pa 41,2 %.

Naslednje vprašanje je bilo namenjeno tistim anketiranim, ki e-gradiva uporabljajo, in sicer je bilo vprašanje dvodelno ter namenjeno dopolnjevanju: »Ali e-gradiva izdelujete sami ali uporabljate že izdelana e-gradiva? (Označite in dopolnite lahko oboje, če jih tako izdelujete kot tudi uporabljate že izdelana).

- e-gradiva izdelujem sam/-a, in sicer za naslednja vsebinska področja ____, z naslednjimi orodji: ____
- uporabljam že izdelana e-gradiva, naštejte nekaj primerov: ____
- drugo: ____«

65 odgovorov je bilo, da uporabljajo že izdelana e-gradiva, 23 jih je odgovorilo, da izdelujejo e-gradiva sami, 9 odgovorov pa je bilo »drugo« (Grafikon 6).

Grafikon 6: Ali e-gradiva izdelujete sami ali uporabljate že izdelana e-gradiva?

Tisti, ki so navedli, da e-gradiva izdelujejo sami, so našeli vsebinska področja KIZ in druge predmete (npr. zgodovina, slovenščina, geografija, likovna vzgoja ...) in orodja PowerPoint, Hot Potatoes, Wordle, CrossWorld, ExeLearning, ExeCute, Word, Exe, Google Sites, Office, Internet, Excell. Vprašani, ki uporabljajo že izdelana e-gradiva, pa so kot primere našeli: e-um, razna na spletu dostopna gradiva, na sio.si dostopna gradiva za slovenščino, spletne učilnice, knjižne čajanke, e-učilnice (za slovenščino, zgodovino, itd. – verjetno npr. vzorčne učilnice), Mega kviz, kvizi na spletu, virtualne knjižnice, priročniki, primeri dobre prakse iz različnih strani, dLib.si, prosojnice, križanke, uganke, gradivo za slovenščino (http://www.s-sers.mb.edus.si/gradiva/w3/slo/000_mapa/index.html), stran e-gradiva (http://www.egradiva.si/?page_id=80), svetovni splet ...

Zadnje vprašanje v tem sklopu je bilo povsem odprtega tipa, in sicer nas je zanimalo mnenje anketirancev o uporabi e-gradiv pri delu z učenci v okviru KIZ ali drugih vsebin in dejavnosti, ki jih izvajamo šolski knjižničarji(ke). Odgovori so bili zelo različni, večinoma pozitivni, saj naj bi bila uporaba e-gradiv pozitivna za motivacijo učencev in dobra dopolnitev oziroma alternativa uporabi učbenikov, uporabljali bi jih tudi nekateri tisti, ki jih trenutno ne uporabljajo, tako pri izvajanju KIZ-a kot tudi pri drugih predmetih. Drugi odgovori so še:

- e-gradiva za KIZ bi bila dobrodošla,
- dobrodošla predvsem pri delu s starejšimi učenci,
- učitelj oziroma knjižničar naj jih uporablja, kadar podpirajo vzgojno-izobraževalne cilje,
- delo z e-gradivi je učencem všeč, učenci imajo radi spremembe in dinamičen pouk,
- pri KIZ-u premajhno število ur za uporabo e-gradiv,
- e-gradiva dobra za uvodno motivacijo, preverjanje znanja, popestritev pouka,
- »Z veseljem bi se udeležila kakšne predstavitve, ker nisem seznanjena z vsemi možnostmi. Mislim, da je to super ideja, imamo pa na šoli premalo informacij in izobraževanje na to temo.«
- težave pri uporabi e-gradiv zaradi računalniške (ne)opremljenosti knjižnice,
- zelo uporabno v kombinaciji s klasičnimi metodami,

- dobro in hitro na voljo tudi pri izvajanju nadomeščanja,
- potrebna je previdnost, saj samo e-gradiva niso primerna,
- v okviru KIZ pri medpredmetnih povezavah seznanijo učence z e-gradivi nosilci predmetov, ki jih zelo dobro poznajo,
- čimveč uporabe e-gradiv,
- omogočajo individualen pristop pri podajanju vsebine,
- v današnjem času je potrebno, da se na tak način približamo našemu zahtevnemu uporabniku,
- uporabna za spodbujanje bralne kulture izven pedagoških ur (KIZ), tudi npr. v okviru krožka ...,
- e-gradiva želim(o) uporabljati v novem šolskem letu, z novimi idejami ...,
- uporabna za določene vsebine,
- e-gradiva prihranijo čas, hitrejši pouk,
- uporabno, popestri pouk,
- rabili bi izobraževanje na to temo,
- »Ideja o e-gradivih je dobra, tudi knjižničar bi lahko pripravljala takšno gradivo. Ker pa je veliko tekočega dela, pri KIZ uporabljam že ustaljeno gradivo.«,
- uporaba e-gradiv samo občasno, učitelj mora biti pozoren, kaj pri samostojnem delu počnejo učenci,
- e-gradiva predvsem primerna za učence predmetne stopnje, pri spoznavanju e-knjige, mlajši učenci naj imajo preko ur KIZa predvsem pristen stik s knjigo v klasični obliki,
- ideje za izgradnjo novih in dopolnjevanje obstoječih gradiv,
- pomoč pri delu z uporabniki,
- pozitivno mnenje o e-gradivih, so vsakdanja nujnost,
- izdelava in uporaba e-gradiv je izziv za knjižničarja, popestritev dejavnosti,
- učenci zelo radi gledajo slike, komentirajo dogajanje ...,
- bila bi zelo dobrodošla popestritev pouka, vendar bi morala biti (tudi finančna) pomoč pri izdelavi e-gradiv ter pripravljenost drugih za sodelovalno delo in izmenjavo,

- včasih je ura KIZ izpeljana v sodelovanju tako, da ni mogoče uporabiti računalniške učilnice ali učilnice z interaktivno tablo,
- trajalo bo še nekaj časa, preden bo to res zaživelo,
- tudi knjižničarji bi morali imeti svojo (vzorčno) spletno učilnico⁹, kot jo imajo učitelji različnih predmetov; to bi vzpodbudilo knjižničarje, ki sami vsega ne morejo narediti,
- za šolske knjižnice je malo ali skoraj nič vnaprej pripravljenih e-gradiv,
- na šoli pričakujemo izobraževanje na to temo, ko bomo na šoli vsi sodelovali, bom tudi knjižničar, poleg navdušenja knjižničarja je potrebna tudi pozitivna klima na šoli, ki spodbuja razvoj.

Odgovorov je bilo 104, tukaj je narejen izbor oziroma so združeni posamezni odgovori!

Ugotovimo lahko, da se v okvir e-gradiv uvrščajo zelo različne e-vsebine, in da so anketiranci v to kategorijo uvrščali tudi delo s spletnimi stranmi, spletnimi informacijskimi viri, e-knjigami ipd.

3.6 DRUGE IZKUŠNJE PRI UPORABI IKT

Z zadnjimi tremi odprtimi vprašanji smo skušali ugotoviti, kakšne druge izkušnje morda tudi imajo šolski knjižničarji z uporabo IKT, jim dali možnost, da jih opišejo in zapišejo svoje mnenje o uporabi IKT, zato so bili v tem sklopu nekateri odgovori zelo obsežni.

Na vprašanje, če sodelujejo pri kakšnih posebnih projektih, dejavnostih itd. na področju uporabe IKT, so odgovarjali z naslednjimi odgovori (odgovori so povzeti, skrajšani, skupaj je odgovorilo 105 anketirancev):

- da, na šolski ravni, npr. šolsko izobraževanje,
- sem v projektu E-šola (več odgovorov), sem v projektu E-šolstvo,
- ne, vendar si želim,

⁹ Vzorčne učilnice za posamezne predmete obstajajo v okviru spletnih skupnosti na sio. si, in za šolsko knjižničarstvo taka vzorčna učilnica ne obstaja. Potrebno pa je vedeti, da so vsebine teh vzorčnih učilnic prispevali učitelji praktiki, torej je tudi v tem primeru na nas, da damo pobudo in sami ustvarjamo ter v taki učilnici objavimo svoje vsebine, ki smo jih pripravljali deliti z drugimi praktiki.

- ne, naša šola je trenutno v zaostanku glede IKT,
- sem istočasno tudi računalnikar(ka) (več odgovorov),
- da, aktivno v projektu E-šolstvo (več odgovorov),
- reševanje Mega kviza preko interneta,
- sodelovanje pri izboru za »naj knjigo«,
- projekt Stisni roko v pest oziroma e-knjiga (več odgovorov),
- e-twinning (več odgovorov),
- projekta SIMOS in SIMOS2 (več odgovorov),
- COMENIUS (več odgovorov)
- koordinator(ka) projekta – »National book heroes on calendar 2011« <http://nationalbookheroesoncalendar2011.blogspot.com>,
- v mednarodnih izobraževalnih projektih,
- projektne naloge,
- mesec uporabe e-gradiv,
- izobraževanje za uporabo Moodla, sestavlja(a) lastno spletno učilnico,
- urejanje spletnih strani knjižnice,
- na šoli knjižničar(ka) sledi pri razvoju takoj za računalnikarjem,
- ne (več odgovorov), tudi trenutno ne.

Na vprašanje, če uporabljajo pri delu s svojimi uporabniki oziroma pri poučevanju še kakšne druge pripomočke ali gradiva, vezana na IKT, je bil med 86 odgovori najpogostejši odgovor, da ne, nekateri odgovori pa so bili podobni, kot pri prejšnjih vprašanjih, torej so ponovno našli različne naprave (npr. internet, LCD projektor, prenosnik, spletna učilnica in spletna stran, CD player, kamera in fotoaparatus, računalnik za učence, skener), med novimi izstopajo mobilniki, e-bralnik¹⁰ oziroma iPad kot e-bralnik, elektronske knjige, elektronski učbenik. Med programskimi rešitvami in

¹⁰ E-bralnik je bil v anketi s strani anketirancev omenjen samo dvakrat (enkrat kot iPad), zato gre sklepati, da še niso v širši uporabi v slovenskih osnovnih in srednjih šolah. Vsekakor pa je uporaba e-knjig in e-bralnikov področje, ki se bo moralo začeti razvijati tudi v slovenskih šolah in šolskih knjižnicah in bi moralo postati eno od razvojnih ponudb e-šolstva. Kot alternativa e-bralnikom bi bili vsekakor lahko uporabni tudi tablični računalniki, i-padi in podobno orodje za pregledovanje e-knjig.

vsebinskimi ponodbami so naštevati PowerPoint, licenčne programe, EBSCO, Facebook, predstavitev dLiba, Youtube posnetki, COBISS/OPAC, DEDI, CD in DVD z različnimi vsebinami, spletno reševanje Mega kviza, aplikacijo za prijavo v učbeniški sklad, stran Moodle (za spletne učilnice). Knjižničarji tudi raziskujejo tujo ponudbo na spletu, kar dokazuje npr. naslednji odgovor: »Odkar sem odkrila stran COOL TOOLS FOR SCHOOLS <http://cooltoolsforschools.wikispaces.com/>, je uporaba orodij zelo pestra.«

Zadnje vprašanje v anketi je bilo povsem odprtega tipa, in sicer nas je zanimalo, ali nam želijo sporočiti še kaj posebnega v zvezi z uporabo IKT v šolski knjižnici pri delu z uporabniki. Na to vprašanje je odgovorilo 65 anketirancev, nekaj je bilo odgovorov NE, med drugimi odgovori pa so izstopali (povzeto in združeno):

- prihodnost informacijskega opismenjevanja je v uporabi e-gradiv in e-vsebin,
- v nekaterih knjižnicah so stari, zastareli računalniki, v nekaterih ni računalnikov za uporabnike ... tudi to so problemi, ki jih je treba rešiti,
- v razpisu za strojno in programsko opremo bi morala biti sredstva namenjena posebej za šolsko knjižnico, da ne bi bila nabava le-teh po šolah tako različna in odvisna od interesa vodstva,
- knjižnica mora biti dovolj velik in sodobno opremljen prostor, sicer je dodatna IK tehnologija v napoto,
- na nekaterih šolah je premalo interaktivnih tabel, kjer je samo 1 računalniška učilnica, je težko dobiti prosti termin, kar je ovira pri pogostejši uporabi IKT,
- smiselno je tudi, da je na šoli poleg računalniške učilnice še 1 multimedijiški prostor,
- IKT je v pomoč, dijaki pa imajo še vedno radi osebni stik,
- zelo dobre izkušnje z uporabo dLiba in COBISSa pri delu z mladimi, te vsebine so jim blizu,
- predlog za spletno učilnico za knjižničarje,
- ni dovolj informacij in izobraževanj za uporaba IKT pri izvajanju KIZa,
- vsi (šolski) knjižničarji nimamo enakih pogojev dela, predvsem nekateri nis(m)o zaposleni za polni delovni čas samo v knjižnici, poleg tega pa je še eden od razlogov je tudi opremljenost knjižnice, zato so razlike pri uporabi IKT velike,

- želijo si, da bi bilo na razpolago gradivo, ki bi ga lahko uporabili,
- želijo si več izobraževanja na to temo ...

Celotna anketa je bila obsežna, večina vprašanj je bila odprtega tipa, zato je anketiranim omogočala izražanje svojih mnenj, izkušenj, namen ankete pa ni bil toliko v izgradnji statističnega pregleda stanja, pač pri pridobiti pregled nad realnim stanjem uporabe IKT med šolskimi knjižničarji na osnovi njihovih mnenj in odgovorov. Zanimanje za to očitno aktualno temo se kaže v visokem številu odgovorov oziroma v veliki odzivnosti ter obsežnih odgovorih pri odprtih vprašanjih. Skozi posamezna podpoglavja prispevka so bili odgovori že povzeti, končni povzetek ugotovitev pa sledi v zadnjem podpoglavju. Vsekakor pa bi bilo mogoče odgovore ankete ponovno pregledati in iz njih črpati bolj poglobljeno sliko, saj vsebuje resnično velik korpus odgovorov.

3.7 ZAKLJUČKI NA OSNOVI ANKETE OZIROMA STANJE NA PODROČJU IKT V ŠOLSKIH KNJIŽNICAH

Spletna anketa, ki je bila opravljena ob koncu šolskega leta 2010/2011, je pokazala, da velika večina anketiranih šolskih knjižničarjev, ki so zaposleni v osnovnih in srednjih šolah ter v drugih tipih izobraževalnih zavodov, pozna projekt E-šolstvo, ne glede na to, da niso vanj vključene vse šole. Ugotovili smo tudi, da je skoraj polovica anketiranih knjižničarjev že bila na enem ali več izobraževanjih v okviru E-šolstva, nekateri pa so našli obsežen izbor različnih seminarjev, tako didaktičnih kot tudi za uporabo različnih IKT orodij in programov. Med najbolj pogosto omenjenimi seminarji so bili tisti za uporabo in izdelavo spletnih učilnic (Moodle) ter postavitev dinamičnih spletnih strani (Joomla). Skoraj polovica anketiranih pozna in uporablja portal sio.si, ki je uradni portal projekta E-šolstvo (na portalu so sicer tudi spletne učilnice za druga področja, npr. za študijske skupine Zavoda RS za šolstvo). Ravno za dostopanje do spletnih učilnic študijskih skupin, ki so med šolskimi knjižničarji izredno priljubljene, ta portal uporablja največ knjižničarjev, poleg tega pa še mnoge sklope E-šolstva (izobraževanje, vzorčne učilnice za različne predmete, projekte, novice, e-gradiva, spletne skupnosti ...).

Za izvajanje pedagoških ur je pomembno tudi, kako je z IKT opremljena celotna šola, saj knjižničar ne more vedno vseh ur izvajati v svoji knjižnici. Na veliki večini šol anketiranih knjižničarjev imajo po eno računalniško

učilnico, večinoma jo uporabljajo tudi knjižničarji. Opremljenost računalniških učilnic je glede na rezultate te ankete zelo različna. Knjižničarji so tudi opozorili, da so nekatere šole (oziroma računalniške učilnice ali pa kar knjižnice) slabo opremljene z IKT opremo.

Večina šol, ki so bile zajete v tej anketi, ima eno ali več interaktivnih tabel, čeprav so sodelovale tudi šole, kjer nimajo nobene. Trenutno interaktivno tablo uporablja malo knjižničarjev, morda gre iskati razlog za to tudi v dejstvu, da je izredno malo (samo 8 v anketi zajetih) knjižnic tudi opremljenih z njo. Med odgovori knjižničarjev, ki je ne uporabljajo, je kot razlog za to najbolj izstopalo dejstvo, da table nimajo v knjižnici, saj bi jo potem uporabljali pogostejše oziroma redno. Na osnovi tega lahko torej rečemo, da bi bilo smiselno knjižnice opremiti tudi z interaktivnimi tablam, saj obstaja med knjižničarji želja po uporabi i-tabel, z uporabo le-teh pa bi lahko tudi nadgradili svoje pedagoško delo.

Spletne učilnice so se med slovenskimi šolami zelo razširile, skoraj polovica anketiranih je odgovorila, da spletišče spletnih učilnic na šoli imajo, še vedno pa velik odstotek (skoraj 17 %) ne ve, ali jih imajo ali ne, kar očitno pomeni, da kot knjižničarji niso bili informirani o možnosti postavitve spletne učilnice. Škoda je, da velika večina knjižničarjev nima ustvarjene spletne učilnice, četudi se na njihovi šoli sicer uporablja spletne učilnice, istočasno pa je precej knjižničarjev navedlo, da spletno učilnico pripravljajo, nekatere bodo zaživele z novim šolskim letom. V spletne učilnice knjižničarji vstavljajo širok nabor vsebin, obsežen del teh vsebin je nekako identičen tistim, ki jih postavljajo na spletne strani, torej je povsem statičnega značaja, morda je nekoliko manj vsebin, ki interaktivno pritegnejo k soustvarjanju tudi uporabnike spletnih učilnic, kar je prednost in sodobnost spletnih učilnic, ki so orodja spleta 2.0 (npr. forumi, wikiji, klepetalnice ...).

E-gradiv več kot polovica šolskih knjižničarjev ne pozna oziroma ne uporablja. Sklepamo lahko, da morda knjižničarji niti ne vedo, da so nekatere e-vsebine pravzaprav e-gradiva, da morda uporabljajo nekatera gradiva, za katera niti ne vedo, da bi jih lahko označili kot e-gradiva. Istočasno lahko ugibamo, da morda za področje šolskega knjižničarstva ni dovolj e-gradiv, da morda niso dosegljiva, predvsem pa da niso razširjena in poznana. Smiselno bi bilo torej narediti izbor e-gradiv, ki bi jih lahko uporabili šolski knjižničarji, spodbujati izmenjavo teh e-gradiv med knjižničarji, zagotoviti financiranja za e-gradiva, ki niso brezplačno dostopna, predvsem pa zagotoviti financiranje izdelave e-gradiv, ki bi jih izdelovali slovenski knjižničarji – praktiki, kakor je bila že praksa na razpisih Ministrstva za

šolstvo v preteklih letih, ko so na tak način nastajala e-gradiva za različna predmetna področja. Tisti knjižničarji, ki sami izdelujejo e-gradiva (bilo jih je nekaj manj kot tistih, ki e-gradiva zgolj prevzemajo), jih izdelujejo za izvajanje ur KIZ in tudi za posamezne predmete, uporabljajo pa nekatera Microsoft Office orodja (Power Point itd.), pa tudi nekatera prava, večinoma brezplačna orodja za izdelavo e-gradiv (Hot Potatoes, CrossWorld, ExeLearning, ExeCute ipd.). Taka e-gradiva bi bila vsekakor lahko zanimiva tudi za izmenjavo med knjižničarji. Šolski knjižničarji imajo večinoma zelo pozitivno mnenje o e-gradivih, želijo jih spoznati in uporabljati za motivacijo, popestritev pouka, izvajanje KIZ itd. Izobraževanja in izdelava e-gradiv ter nekakšnih priporočilnih seznamov e-gradiv bi bila vsekakor potrebna. Knjižničarji bi želeli tudi vzorčne spletne učilnice, kjer bi lahko našli primere dobre prakse oziroma primere e-gradiv.

Šolski knjižničarji se vključujejo v različne projekte in dejavnosti, pri katerih uporabljajo IKT. Najbolj pogosto so anketiranci omenjali izdelavo e-knjige v okviru projekta Stisni roko v pest, ki se je odvijal v šolskem letu 2010/2011 v okviru Ministrstva za šolstvo, pa tudi mednarodno sodelovanje, kot npr. e-twinning, Comenius. Veliko šolskih knjižničarjev sledi razvoju IKT v okviru šole, se udeležujejo izobraževanj, nekateri so na šoli zaposleni kot knjižničarji in računalnikarji, nekateri pa sledijo napredku uporabe IKT iz osebnega zanimanja in ne toliko zaradi opisa delovnih dolžnosti. Nekaj odgovorov anketiranih pa je bilo tudi, da ne sodelujejo v nobenem IKT projektu.

Šolski knjižničarji uporabljajo različna IK orodja in tehnologije, najpogostejše projektor, računalnik, med vsebinami, ki se najpogostejše poučujejo (in zaradi svoje specifičnosti pravzaprav ne morejo biti poučevane drugače) s pomočjo IKT pa je uporaba vzajemnega kataloga COBISS/OPAC. Poleg tega vsak knjižničar uporablja še svoj izbor zanimivih spletnih vsebin, pogosto za predstavitve uporabljajo PowerPoint, poleg licenčnih nekateri uporabljajo tudi že nekatere odprtokodne programe. E-bralnik je bil med odgovori omenjen samo dvakrat, čeprav bi morala ponudba e-knjig in e-bralnikov prodreti tudi v slovenske osnovne in srednje šole, saj bi morali naše mlade uporabnike seznanjati tudi s tako (vsebinsko) ponudbo ter jih naučiti uporabljati tovrstno opremo.

4 SKLEP

Ugotovimo lahko, da se uporaba IKT v šolstvu pri nas hitro razvija, velik interes za uporabo sodobnih tehnologij pri delu z mladimi uporabniki pa je tudi med šolskimi knjižničarji. V letu 2011 je izšla tudi tematska dvojna številka revije Šolska knjižnica o uporabi IKT v šolskih knjižnicah (v njej je bilo predstavljenih tudi veliko primerov dobre prakse, tako uporabe spletnih učilnic, izdelave spletnih strani ter vključevanja storitev spleta 2.0, mednarodnega sodelovanja, sodelovanja v socialnih omrežjih, poučevanja z uporabo orodij spletne učilnice, i-table itd.), pred tem pa je izšla že tematska številka o možnostih uporabe e-bralnikov in o e-knjigah v knjižnicah.

V prihajajočih mesecih se bo na interes po izobraževanjih za področje uporabe IKT med šolskimi knjižničarji odzvalo tudi Društvo šolskih knjižničarjev Slovenije (DŠKS), ki bo organiziralo nekaj izobraževanj oziroma seminarjev (več informacij na spletni strani društva www.dsks.si), prav tako so (poleg spletne strani) nastale tudi spletne učilnice društva, kjer lahko zainteresirani najdejo zanimive informacije.

Menimo, da bi bilo smiselno vzpostaviti tudi sodelovanje knjižničarjev s projektom E-šolstvo ter ustanoviti skupino, ki bo (podobno kot za druga predmetna področja) pokrivala razvoj uporabe IKT za šolske knjižnice pri delu z uporabniki. Predvsem je pomembno, da bi se vzpostavile vzorčne spletne učilnice, sezname primernih obstoječih e-gradiv, se spodbujalo izdelavo novih e-gradiv s strani knjižničarjev praktikov, v projekt pa bi se moralo vključiti tudi uporabo e-knjig in e-bralnikov, saj se s slednjim trenutno E-šolstvo še ne ukvarja.

5 CITIRANI VIRI IN LITERATURA

1. *E-šolstvo*. (2011). Pridobljeno 28. 8. 2011 s spletne strani: http://www.sio.si/sio/projekti/e_solstvo.html
2. *O portalu Sio*. (2011). Pridobljeno 28. 8. 2011 s spletne strani: http://www.sio.si/sio/sio_portal/o_portalu_sio.html